

Код. Наименование на учебната дисциплина Революция, напредък, вечен мир: Имануел Кант и философията на историята	
Титуляри на курса: доц. д-р Огнян Касабов	
Характер на дисциплината избираема	Образователно-научна степен доктор
Година на обучение -	Семестър летен
Кредити 5	Хорариум 30 часа лекции
Характер на обучението редовно	Цели на курса:
Методи на оценяване писмена работа, участие, представяния	Език на обучението български

Предварителни изисквания

Няма. Желателна е основна ориентация в историята на европейското мислене до XVIII-XIX в.

Цели на дисциплината

Запознаване с философията на историята на Имануел Кант, един от най-жалонните и повратни мислители в модерната западна философия. Култивиране на умения за критически анализ и исторически поглед към актуални проблеми.

Съдържание на дисциплината (анотация и теми)

Философията на историята не е сред най-изследваните теми в мисълта на Имануел Кант (1724-1804), който иначе е единодушно признат за повратните си приноси в области като метафизиката, философията на науката, етиката и политическата философия. Същевременно проблемът за историята е един от силно вълнуващите немския философ в зрелите години на неговата мисъл – от енигматичната последна глава на *Критика на чистия разум* (1781), през „Идеята за една всеобща история” (1784) до „Към вечния мир” (1795) и *Спорът на факултетите* (1798). Противно на обичайната „априористка” представа за мисълта на Кант, в своите исторически изследвания той изглежда застъпва тезата, че човешкият потенциал се разгръща само в хода на едно историческо развитие, което има своите както идейни, така и материални предпоставки. Противно на обичайната „реформистка” представа за политическата му философия, той нарича метафизиката „бойно поле”, стреми се да осъществи „пълна революция” в нея и на свой ред приема радушно избухването (1789) и хода на Френската революция. Основен двигател за Кантовите философско-исторически изследвания е проблемът за постигането на справедливо общество от свободни граждани и на траен глобален мир, а отговорите, които Кант формулира, дават своя принос за развитието на разнообразни течения в политическата мисъл, като класическия либерализъм, марксизма и пацифисткия интернационализъм.

Тематичен план

1. Въведение в критическата философия на Кант.
2. Исторически и концептуален контекст (1). Класически идеи на нововремската политическа мисъл: Хобс, Лок, Русо, Фьргюсън.
3. Исторически и концептуален контекст (2). Проблемът за Просвещението. *Идеите* на Йохан Готфрид Хердер (1784).
4. Какво би могло да представлява една „история на чистия разум”?
5. Първата формулировка на Кантовата философия на историята: човешката „общителна необщителност” и преходът от антагонизъм към вечен мир (1784).

6. Осъществяването на свободата в природата: от *Всеобща естествена история и теория на небето* (1755) до *Критика на способността за съждение* (1790).
7. Какво е човекът? Разделен ли е човешкият род на раси?
8. Какво е мястото на телеологията във философията на историята?
9. Зрелата Кантова формулировка на теорията за вечния мир (1795-7).
10. Реформа, революция и напредък на човешкия род.

Бележка

Курсът предполага активното участие на докторантите – работа с литература, дискусии, представяния. Той би могъл да представлява интерес за докторанти от хуманитарни и социално-научни, но също така и за докторанти от математически и природо-научни дисциплини.

Препоръчана литература

- Денков, Димитър – *Що е Просвещение?* София: УИ „Св. Кл. Охридски”, 2011.
- Кант, Имануел – *Критика на способността за съждение*. София: Изд. на БАН, 1993.
Към вечния мир. София: Изд. на БАН, 1993.
Спорът на факултетите. София: Христо Ботев, 1994.
Избрани произведения, 1755-1770. София: УИ „Св. Кл. Охридски”, 1998.
- „Идеята за една всеобща история от световно-гражданска гледна точка”, в Колева, А. (съст.) – *Космополитизъм срещу национализъм*. София: Критика и хуманизъм, 2003.
- Критика на чистия разум*. София: Акад. изд. „Марин Дринов”, 2013.
- Касабов, Огнян – „Жизнено чувство и предустановена хармония: Кант между Лайбниц и Ницше”, във *Философски алтернативи* 4, 2015.
- Паницидис, Х. и др. (съст.) – *Идеи за гражданско общество. Класически текстове*. София: УИ „Св. Кл. Охридски”, 2016.
- Стоев, Христо – *Понятията в „Критика на чистия разум”*. София: Изток-Запад, 2010.
- Formosa, P. et al. (eds.) – *Politics and Teleology in Kant*. Cardiff: University of Wales Press, 2014.
- Kant, Immanuel – „Recensionen von J.G. Herders Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit“, „Mutmaßlicher Anfang der Menschengeschichte“, in *Gesammelte Schriften*, Bd. VIII. Berlin: Akademie der Wissenschaften, 1900-
“Toward Perpetual Peace” and Other Writings on Politics, Peace, and History. New Haven: Yale University Press, 2006.
- Kassabov, Ognian – “Creativity vs. Unskilled Labour: Kant on Class Struggle”, in *Crisis and Critique* 3 (3), 2016.
- Mikkelsen, J.M. (ed.) – *Kant and the Concept of Race*. Albany: SUNY Press, 2013.
- Rorty, A. & J. Schmidt (eds.) – *Kant’s Idea for a Universal History with a Cosmopolitan Aim. A Critical Guide*. Cambridge: CUP, 2009.
- Wood, Allen – “Kant’s Historical Materialism”, in Kneller, J. & S. Axinn (ed.) – *Autonomy and Community*, Albany: SUNY Press, 1998.
- Yovel, Yirmiyahu – *Kant’s Philosophy of History*, Princeton: PUP, 1980.
- Ypi, Lea – “On Revolution in Kant and Marx”, in *Political Theory* 42 (3), 2014.